

สรุปสาระสำคัญ

เจ้าพนักงานสาธารณสุขตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ร.บ. สาธารณสุข ว่าเป็นมาอย่างไร กล่าวคือ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติว่า ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย อนามัย ตลอดจนทรัพย์สิน ตลอดจนถึงประชาชนย่อมได้รับสวัสดิการด้านอนามัยจากรัฐ ดังนั้นการออก พ.ร.บ.สาธารณสุขมาก็เพื่อเป็นการคุ้มครองอนามัยให้กับประชาชน เนื่องจากมีกิจการบางประเภทที่หากได้มีการดำเนินกิจการแล้วจะมีผลกระทบต่ออนามัยของประชาชน จึงต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน โดยมีการให้ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติเทศบัญญัติ ในพื้นที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ได้เอง

พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติว่า ก่อนจะดำเนินการประกอบกิจการต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ สำหรับการประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารซึ่งมีใช้เป็นตลาด ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ที่สัมผัสอาหารจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการอบรมผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ก่อนจึงจะขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการได้ โดยหน่วยงานที่สามารถจัดให้มีการอบรมหลักสูตรดังกล่าวได้แก่ กรมอนามัย สาธารณสุขจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่กรมอนามัยให้ความเห็นชอบ

สำหรับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้ง ๔๒ ประเภท ผู้ประกอบกิจการก่อนจะขอใบอนุญาตประกอบกิจการจะต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นไว้ คือ กรณีที่กิจการนั้นเข้าข่ายเป็นกิจการที่ต้องจัดทำเป็นรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยกรส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้ถือว่าได้ดำเนินการแล้ว

นอกจากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วอาจใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ก็ได้ดังนี้

๑. การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้โดย

๑.๑. สัมภาษณ์รายบุคคล

๑.๒. การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือทางระบบเครือข่าย

สารสนเทศ

๑.๓. การเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อการประกอบ

กิจการ

๑.๔. การสนทนากลุ่มย่อย เช่น ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนประชาชนในพื้นที่

ที่เกี่ยวข้อง

๒. การประชุมปรึกษาหารือ อาจทำได้โดย

๒.๑. การอภิปรายสาธารณะ

๒.๒. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๒.๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

๒.๔. การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อสำคัญ

๑. หากมีผู้ฝ่าฝืน พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ ได้มีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย กล่าวคือ หมวด ๑๕ ตั้งแต่ มาตรา ๖๘ – มาตรา ๘๔/๑ โดยมีอัตราโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นห้าพันบาท – หนึ่งแสนบาท หรือจำคุกตั้งแต่สามเดือน-หนึ่งปี

๒. ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น) เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓. เจ้าพนักงานท้องถิ่น และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น) เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจค้นจับบุคคลซึ่งกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐

๔. เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากพบการกระทำความผิดแล้วไม่ดำเนินการตามกฎหมาย อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗

๕. อำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๔๔ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๕.๑ เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ทำคำชี้แจงหรือส่งเอกสาร

๕.๒ เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใดๆในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น-ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบควบคุม หรือดูหลักฐาน

๕.๓ แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของท้องถิ่น

๕.๔ ยึดหรืออายัดสิ่งของใดๆที่อาจเป็นอันตรายเพื่อดำเนินคดี หรือทำลายในกรณีที่เป็น

๕.๕ เก็บหรือนำ สินค้า หรือสิ่งของใดๆที่สงสัยหรืออาจก่อเหตุรำคาญในปริมาณที่สมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบ โดยไม่ต้องใช้ราคา

๖. อำนาจในการเปรียบเทียบปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ อาจมอบอำนาจการเปรียบเทียบปรับในความผิดที่มีอัตราโทษปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาทหรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการดำเนินการเปรียบเทียบปรับในเขตองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีเขตอำนาจได้

เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

การออกคำสั่งทางปกครอง ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย เหตุผลอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ

คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งได้ -การแจ้งสิทธิการโต้แย้ง/อุทธรณ์

หลักการออกคำสั่งทางปกครอง

- หลักความสัมฤทธิผล
- หลักความจำเป็น
- หลักความได้สัดส่วน

การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย

- มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่
- ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่
- การกระทำชอบหรือไม่

การจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุรำคาญ

ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ

๑. กรณีร้องเรียน

- เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข ต้องตรวจสอบเท็จจริงก่อนเสมอ ตาม มาตรา ๔๔ (๑) - (๕)
- หากพบเป็นเหตุรำคาญธรรมดาให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗ ๒๘
- หากเป็นเหตุรำคาญที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นด้วย เป็นอันตรายร้ายแรงต้องแก้ไขเร่งด่วน ต้องสั่งหยุดทันที (มาตรา ๔๕ ๔๖ วรรค ๒)
- เป็นอันตรายไม่ร้ายแรง ให้ออกคำสั่งตามมาตรา ๔๕
- หากไม่เป็นเหตุรำคาญให้แจ้งผู้ร้องและยุติเรื่อง

๒. กรณีตรวจตรา

- หากพบเป็นเหตุรำคาญธรรมดาให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗ ๒๘
- หากเป็นเหตุรำคาญที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นด้วย เป็นอันตรายร้ายแรงต้องแก้ไขเร่งด่วน ต้องสั่งหยุดทันที (มาตรา ๔๕ ๔๖ วรรค ๒)
- เป็นอันตรายไม่ร้ายแรง ให้ออกคำสั่งตามมาตรา ๔๕

การดำเนินการแก้ไขเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘

ออกคำสั่งตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘

- ผู้ก่อเหตุ(ที่สาธารณะ) /เจ้าของ/ผู้ครอบครอง (สถานที่เอกชน) → ปฏิบัติตาม → เรื่องยุติ
- ผู้ก่อเหตุ (ที่สาธารณะ) → ไม่ปฏิบัติตาม → (อันตราย)เข้าดำเนินการโดยคิดค่าใช้จ่าย/ ดำเนินคดี
- เจ้าของ/ผู้ครอบครอง(สถานที่เอกชน) → ไม่ปฏิบัติตาม → เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าดำเนินการโดย คิดค่าใช้จ่ายจากเจ้าของ/ดำเนินคดี

การออกคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๔๕

- ออกคำสั่งปรับปรุงแก้ไข ไม่น้อยกว่า ๗ วัน
- ผู้ดำเนินกิจการตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ → แก้ไข → เรื่องยุติ
- หากผู้ดำเนินกิจการไม่ดำเนินการแก้ไขโดยไม่มีเหตุอันควร → ออกคำสั่งให้หยุด
- หากเป็นกรณีอันตรายร้ายแรงต้องออกคำสั่งให้หยุด

สำหรับเหตุรำคาญถือเป็นปัญหาหลักส่วนใหญ่ที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขพบเจอ ทั้งกรณีเสียงดัง จากบ้านใกล้เคียง จากร้านอาหารที่เปิดเสียงเพลง จากการเผาอ้อย จากอู่ซ่อมรถ ซ่อมสี โดยหลักแล้วเจ้าพนักงานสาธารณสุขเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนต้องออกตรวจพื้นที่เพื่อหาข้อเท็จจริงว่าสิ่งที่ผู้ร้องเรียนเข้าเหตุรำคาญหรือไม่ ในกรณีการตรวจวัดค่าเสียงว่าดังเกินที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ (มาตรฐาน ๙๐ เดซิเบล) หากเกินถือว่าเป็นเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยความเห็นของเจ้าพนักงานสาธารณสุขออกคำสั่งให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินการแก้ไขโดยปกติจะให้เวลา ๑๕ วัน หากไม่พบว่ามีการดำเนินการแก้ไข เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งพักการใช้ใบอนุญาตได้ทันที

ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการรายใดถูกพักใบอนุญาตจะประกอบกิจการไม่ได้หากฝ่าฝืนจะมีความผิดตามมาตรา ๘๔ พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และหลักวิชาการในการควบคุมและจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งสรุปลงความได้ดังนี้

- อนามัยสิ่งแวดล้อม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพอนามัยของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวมนุษย์
 - สุขภาพอนามัยของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
 - ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม คือ การเพิ่มประชากร การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ และการกระทำของมนุษย์โดยตรง
 - สภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและก่อให้เกิดการเสียสมดุลของธรรมชาติ ภาวะมลพิษทางอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สารพิษในสิ่งแวดล้อม ภัยในอาหาร ขยะมูลฝอยมลพิษแหล่งน้ำ มลพิษในอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ
 - แนวทางการดำเนินการป้องกัน ปรับปรุง และแก้ไขด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
 - การดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 - แนวทางการดำเนินงานสุขภาพสิ่งแวดล้อม
 - แนวทางการดำเนินงานอาชีวอนามัย
- ความสำคัญของงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
- งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นงานที่มุ่งเน้นการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์
 - งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นงานสิ่งแวดล้อมเป็นงานที่มุ่งเน้นการป้องกันมิให้เชื้อโรคหรือสารเคมีที่เป็นพิษเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ โดยป้องกันมิให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
 - งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นงานที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ เช่น การจัดการน้ำสะอาด การกำจัดอุจจาระและสิ่งปฏิกูล การสุขภาพอาหาร เป็นต้น

เหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๐ มีด้วยกัน ๔ เหตุดังนี้

๑. แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ่า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมัก กหมสิ่งของมีการเหม็นหรือเป็นเหตุให้ มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒. การเลี้ยงสัตว์ วัวในหรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำการกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๓. การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๔. เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์ประกอบของความผิดกระทำการเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๕

- มีเหตุเกิดขึ้น (ต้องมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำ)
- เหตุที่เกิดขึ้นอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น (ก่อให้เกิดมลพิษหรือแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคอย่างใดอย่างหนึ่ง)

- เป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ(แก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบเหตุนั้น)

*****ข้อสำคัญ***** กรณีที่เป็นปัญหาเหตุรำคาญในพื้นที่ภาคเหนือในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน ตาก พิชณุโลก สุโขทัย พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี คือการเผาวัชพืช เผาอ้อย หากเป็นการกระทำในหลายพื้นที่ภายในตำบลหรือภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นและเป็นเหตุให้ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนและทำให้อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจประกาศเขตพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญได้ตาม มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๒๘/๑ ซึ่งหากบุคคลใดฝ่าฝืนกระทำการขัดต่อการประกาศเขตพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ บุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ มีด้วยกัน ๓ ประเภท คือ

๑. มูลฝอยทั่วไป

- กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. มูลฝอยติดเชื้อ

- กฎกระทรวงสุขลักษณะว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓. มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

- กำลังอยู่ในระหว่างร่างกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ.

กฎกระทรวงการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙

บทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข

๑. ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดเอง หรือมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทน (ม ๑๘)

๒. อนุญาตให้เอกชนรับทำเก็บขนและกำจัดโดยทำเป็นธุรกิจได้ (ม ๑๙)

๓. ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดวิธีการเก็บ ขน กำจัดให้ ประชาชน และผู้ประกอบการ

ปฏิบัติได้ (ม ๒๐)

ขยะมูลฝอยติดเชื้อคือ มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้

มูลฝอยติดเชื้อเกิดจากกระบวนการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลการให้ภูมิคุ้มกันโรค การทดลองเกี่ยวกับโรค การตรวจชันสูตรซากหรือชิ้นส่วนร่างกายมนุษย์ สัตว์วิเศษของมีคม เช่น ใบมีด หลอดแก้ว สไลด์วิเศษสัมผัสเลือด ผลิตภัณฑ์จากเลือด สารน้ำหรือวัคซีน มูลฝอยจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

การกำจัดสิ่งปฏิกูล ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐

- ความสำคัญของการกำจัดสิ่งปฏิกูล → เป็นแหล่งแพร่กระจายของโรค

๑. เชื้อโรคระบบทางเดินอาหาร แบคทีเรีย โปรโตซัว ไวรัส

๒. พยาธิ (Helminthes) ในระบบทางเดินอาหาร ๒ ชนิดหลักๆคือ

๒.๑ พยาธิตัวกลม เช่น พยาธิไส้เดือน พยาธิปากขอ พยาธิแส้ม้า

๒.๒ พยาธิตัวแบน เช่น พยาธิ ตัวตืด กลุ่มพยาธิใบไม้

- สภาพปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูล

๑. รถสูบล้างสิ่งปฏิกูลไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

- ลักษณะรถสูบล้างสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้อง

- ส่วนของรถที่ใช้บรรจุสิ่งปฏิกูลต้องปกปิดมิดชิดไม่รั่วซึม สามารถป้องกันกลิ่น และสัตว์แมลงนำโรคได้ ฝาถังควรอยู่ด้านบนในสภาพใช้งานได้
 - ท่อหรือสายที่ใช้สูบล้างสิ่งปฏิกูล ต้องอยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม
 - มีปั๊มสูบล้างสิ่งปฏิกูลชนิด Heavy Duty
 - มีอุปกรณ์ทำความสะอาดประจำรถ เช่น ถังใส่น้ำ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค
 - ชุดปฏิบัติงานประกอบด้วย เสื้อคลุม ถุงมือยาง รองเท้าหุ้มแข้ง และชุดคลุม พยายาม เบื้องต้นประจำรถ
 - มีระบบติดตามตรวจสอบ เช่น มีแบบบันทึกและส่งสิ่งปฏิกูล
๒. มีระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลแต่ไม่ใช้งานปล่อยให้รกรุงรัง
๓. ขาดการดูแลบำรุงรักษาของระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล
๔. ลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือใช้ประโยชน์โดยไม่ถูกต้อง

หลักการในการควบคุมการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ สรุปลงใจความได้ดังนี้

๑. หมวด ๗ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทกลุ่มที่ ๓ กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิต เพื่อบริโภคในครัวเรือน
๒. หมวด ๘ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร/สถานที่สะสมอาหาร
๓. หมวด ๙ การจำหน่ายสินค้า(อาหาร)ในที่/ทางสาธารณะ

การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

- ราชการส่วนท้องถิ่นต้องออกข้อบัญญัติ (ม.๑๒)
กำหนดประเภทกิจการที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่น
 - ประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นการค้า → ขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน ๙๐ วัน → กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขทั่วไป / เงื่อนไข เฉพาะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นระบุไว้ในใบอนุญาต
 - ประกอบกิจการในลักษณะที่ไม่เป็นการค้า
ปฏิบัติ → เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสถานที่/สุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ ดำเนินการ/มาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ → กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขทั่วไป

ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร

- ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่พักข่มขุม เพื่อจำหน่ายสินค้าประเภท สัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของ เสียง่าย ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีสินค้าประเภทอื่นหรือไม่ก็ตามให้หมายความรวมถึง บริเวณ ซึ่งจัดไว้เพื่อการดังกล่าวเป็นประจำครั้งคราวตามวันที่กำหนด
- สุขลักษณะของตลาด
 - ที่ตั้ง แพนผัง สิ่งปลูกสร้าง
 - การจัดสถานที่ กรวางสิ่งของ
 - การรักษาความสะอาด
 - การกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง

- การป้องกันเหตุรำคาญและการระบาดของโรค
- สุขลักษณะของผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด
- ประเภทของตลาด มี ๒ ประเภท
 ๑. ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร
 ๒. ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร
- ๑. สถานที่จำหน่ายอาหาร
 - สถานที่จำหน่ายอาหาร หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้ที่หรือทาง
 - สาธารณะและมีใช้เป็นการขายของในตลาด ที่จัดไว้เพื่อประกอบ ประชุมอาหาร จนสำเร็จ และจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ไม่ว่าจัดบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม
- ๒. สถานที่สะสมอาหาร
 - สถานที่สะสมอาหาร หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ (และมีใช้เป็นการขายของในตลาด) ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสด หรือของแห้ง หรือ อาหารรูปลักษณะอื่นใดที่ผู้ซื้อ ต้องนำไปทำ ประกอบ ประชุม เพื่อบริโภคในภายหลัง
- ๓. การควบคุมเรื่องการจำหน่ายสินค้า (อาหาร) ในที่หรือทางสาธารณะ
 - ผู้จำหน่ายสินค้าในที่/ทางสาธารณะต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น
 - ขออนุญาตในการประกอบกิจการ ชนิด/ประเภทสินค้า/ลักษณะการจำหน่าย/สถานที่ขาย/เงื่อนไขอื่นๆ
 - กรณีถ้าเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- ๔. กระบวนการจัดการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
 - สำรวจ จัดทำฐานข้อมูล และวิเคราะห์สถานการณ์
 - ตรวจการอนุญาต / การแจ้ง เพื่อประกอบกิจการ
 - ตรวจสอบสุขลักษณะสถานประกอบการกิจการตามหลักเกณฑ์ / ข้อบัญญัติท้องถิ่น
 - พัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการ / ผู้สัมผัสอาหาร
 - เฝ้าระวัง / สุ่มประเมินสถานประกอบการกิจการ
 - จัดการข้อร้องเรียน/เหตุรำคาญ
 - สรุปผล/สถานการณ์การดำเนินงาน

การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของนโยบาย แผนงาน หรือจัดโครงการโดยพิจารณาผลกระทบและการกระจายของผลกระทบนั้นที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของประชาชน โดยใช้วิธีการ กระบวนการและเครื่องมือในการประเมินหลายชนิดรวมกัน และยังหมายความถึงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมในการวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบต่อสุขภาพและทางลบต่อสุขภาพของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างหากดำเนินการในช่วงเวลาและพื้นที่เดียวกัน โดยมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่หลากหลายและมีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจที่จะเป็นผลดีต่อสุขภาพของประชาชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

๑. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกฝ่าย
๒. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและครบถ้วน
๓. เพื่อลดภัยคุกคามต่อสุขภาพ ทั้งในระดับโครงการ ระดับกิจกรรม ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน
๔. เพื่อจัดหารายละเอียดข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ปรับปรุง และมาตรการป้องกันปัญหาสุขภาพอนามัยที่เกิดขึ้นจากผลกระทบ และให้ชุมชนที่สภาวะสุขภาพที่ดี ตลอดจนลดความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการดำเนินโครงการ
๕. เพื่อติดตามประเมินผล และเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพอันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ
๖. เพื่อสร้างฐานข้อมูล รวมถึงหลักฐานเชิงประจักษ์พยานต่างๆสำหรับการประเมินผลกระทบทางสุขภาพในอนาคต